

Svar på høring: Krav til pc-er, skjermer og nettbrett

Vi takker for muligheten til å komme med innspill. Restarters Norway er en ideell forening som jobber praktisk og politisk en kultur for reparasjon. Vi har ekspertise innen elektronikk og sirkulærøkonomi.

Vi vil rose direktoratet for å ha laget en grundig revidering av veiviseren. Våre innspill omhandler kategoriene «forlenge levetiden» og «menneskerettigheter». For at dette arbeidet skal oppnå sitt formål, mener vi at det er på tide med tydeligere krav, for eksempel etter modell fra budsjett og økonomiske rammer.

Overordnet kommentar

Slik vi ser det er det mest bærekraftige det offentlige kan gjøre å begrense innkjøp av nye IKT-produkter. Her vil vi for eksempel vise til høyrisikolisten til anskaffelser.no¹, hvor nærmest samtlige av de utvalgte IKT-produktene inneholder svært høy risiko for menneskerettighetsbrudd i produksjon.

Vi savner en prioriteringsliste av krav som tydeliggjør hva som er viktigst på med tanke på kategoriene «Forlenge levetid» og «Menneskerettigheter». Her vil vi minne om Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser (2021-22)², hvor én av konklusjonene var(s.10):

«Mange offentlige oppdragsgivere mangler en helhetlig tilnærming for å ivareta klima- og miljøhensyn i anskaffelser. Det er utarbeidet et omfattende veiledningsmaterieell om grønne offentlige anskaffelser, men det er behov for å gjøre det mer brukervennlig og kjent.»

Vi håper direktoratet vil følge opp denne veiviseren for å imøtegå dette. Andre kommentarer:

1) Reparasjonstjenester

Reparasjonstjenester bør være et krav i veiviseren, også utenfor garantitid. For å få mer reparasjon av IKT-utstyr, er det nødvendig med tydelige føringer og avtaler med tilbydere av slike tjenester. Lokale reparasjonstjenester sikrer blant annet kortere reparasjonstid og i mange tilfeller enklere dialog. Vi foreslår at det settes opp et budsjett for reparasjon og vedlikehold, som etterleves på samme måte som anskaffelser av nye produkter.

2) Inkludere og prioritere tilbydere av brukt elektronikk

Dessverre har vi sett at tilbydere av «refurbished», reparert eller brukt elektronikk ved flere anledninger ikke har fått muligheten til å ta del i anbudskonkurranser. Dette markedet er voksende, trygt og har seriøse aktører, ofte med base i Norge. Slik vi ser det er det uproblematisk å ta i bruk slike tilbydere. I tillegg til den store miljøgevinsten, er det ofte rimeligere enn å kjøpe helt nye produkter. Vi foreslår derfor at offentlige aktører som et krav bør etterspørre slike aktører i sine anbud.

¹ Kjøp av elektronikk og IKT - sosialt ansvar. <https://anskaffelser.no/samfunnsansvar/sosialt-ansvar/hoyrisikoproduktlisten/elektronikk-og-ikt>. Hentet 140922

² Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser (2021-22) <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2021-2022/undersokelse-av-gronne-offentlige-anskaffelser/>

3) Vurdere livssyklusen og videresalg

Det bør være et krav om at man har tydelige føringer for LCA når man går til innkjøp av et større antall IKT-produkter. For eksempel er det mange institusjoner og organer som uten problemer kan fortsette å bruke en PC selv om kapasiteten blir for lav andre steder (typisk ved utviklerstillinger/stillinger med tunge programmer). Her kan man vurdere å lage avtaler for videresalg eller liknende til andre offentlige institusjoner eller frivilligheten.

4) Nye krav må bli oppdatert og inkludert

«EUs Circular economy action plan» vil fortsette å komme med direktiver, og dette bør inkluderes i veiviseren. I tillegg presenteres snart en utvidet produsentansvarsordning fra Miljødirektoratet. Oppfølging av innkjøpsansvarlige, spesielt på kompetanse, er også viktig når nye og betydelige tiltak kommer.

5) Kompetansekrav

Vi er usikker på i hvilken grad denne reviderte veiviseren vil endre praksisen som ved flere anledninger har blitt betegnet som mangelfull. Det har en rekke ganger blitt påpekt manglende kompetanse og usikkerhet fra innkjøpere når det gjelder miljøkrav og bærekraftige anskaffelser. DFØ bør etter vår mening sørge for en betydelig kompetanseheving gjennom ulike tiltak (kurs og liknende) i tillegg til en forenklet og tydelig utgave av veiviseren.

Det er bare å ta kontakt ved behov.

Med vennlig hilsen

Anine Dedekam Moldskred
Talsperson og prosjektleder
Restarters Norway
anine@restartersnorway.no